



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

De iniurijs. Cap. XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

crimen cum Christiana perpetraverint, eadem, qua Christiani, plectendi sunt *P. Fichard. relatus in Syntag. opin. commun. to. 1. tit. 30. de*

5 *Iudeis cap. 4.* Christianus verò cognoscens Iudæam, vel Saracenam capitali pœna plectendus est, sicut Sodomita, & ij, qui cum brutis nefariè coeunt *secundum Bonifac. de Vitalin. in tit. de Raptor. in fin. quem refert, & sequitur Graff. par. 2. lib. 2. cap. 27. num. 37.*

6 Quares 2. qua pœna puniantur Christiani, qui capti à Saracenis, vel Iudæis Christianam fidem abnegarunt?

Resp. quod si spontè compareant, & dicant, se adhuc fidem corde retinuisse, tunc abiurant vt vehementer suspecti, & aliè pœnitentiæ salutares iniunguntur, exceptis pueris, rusticis, feminis, & alijs similibus personis, qui propter eorum simplicitatem solent abiurare de leui: si verò fatentur, se verè fidem abnegasse, hoc casu vt formales hæretici abiurant, & grauiores pœnitentiæ imponuntur *Geniens. in Prax. Archiep. cap. 68. num. 12. Dian. par. 4. tr. 7. res. 3. ubi citat Aloys. Bariol. in Aphor. lit. P. ver. Pueri §. 2. Pagn. in Direct. Inquis. par. 2. comm. 59: Ricciull. de Iur. person. lib. 6. cap. 5. numer. 7. & seq.*

Sed si nō spontè comparuerint, & confiteantur facta apostatica, absque intentione abnegandi fidem, super intentione torquentur: & si post torturam legitimè adhibitam in negatiua persistant, abiurant similiter vt vehementer suspecti: si verò intentionem præ-

uzam confiteantur, tamquam formales heretici abiurant, & vltra abiurationē puniuntur arbitrio Iudicis, qui considerare debet qualitatem metus illati, & personæ delinquentis, vt d. *Pagn. loco cit. & alij apud Dian. ubi supra ref. 3.*

S V M M A R I V M.

- 1 Iniuria illata clerico an sit mixti fori.
- 2 Quando clericus possit pro sua, vel suorum iniuria absque irregularitatis metu agere coram Iudice seculari.
- 3 In quo casu cesset actio iniuriarum.
- 4 Iniuria vni facta toti familia, totique agnationi facta censetur.
- 5 Illata iniuria vni de collegio, vel vniuersitate quando possit agere Vniuersitas, vel collegium nomine proprio.
- 6 Iniuria quibus modis fiat.
- 7 Inferens iniuriam qualiter se plectendus.
- 8 Si non appareat, quis nam ceperit iniurias dicere, neuter de iniuria tenetur.
- 9 Quid si inter plures homicidium committatur unico vulnere, & ignoretur, quis occiderit.
- 10 An veritas conuictij excuset ab iniuria.
- 11 Clerici laicos iniuriantes quomodo debeant eis satisfacere.
- 12 Quando Iudex possit cognoscere de iniuria sibi illata.
- 13 Qua pœna multandus sit qui alapa percutit Potestatem.

C A P. XIII.

De Iniurijs.

S. I.

An iniuria illata Clerico, siue alijs personis Ecclesiasticis sit mixti fori.

Resp. affirmatiue, siue de ea agatur ciuilitur, siue criminaliter *Guid. Pap. dec. 562. vbi dicit, quod ita seruatur Ricc. in Collect. decis. 138. p. 1. & dec. 2303. p. 6. vbi citat Vin. dec. 27. Ann. all. 146. Enanc. dec. 597. Marcell. Vulp. in Prax. iudic. cap. 27. per tot. vbi etiam asserit, quod ex officio potest procedi contra iniuriantem, personas ecclesiasticas.*

2 Hinc fit, vt clericus tam pro sua, quam suorum iniuria absque irregularitatis metu agere possit coram Iudice seculari etiam criminaliter, preuia tamen protestatione, quod ad penam sanguinis non intendit, etiam si pro certo sciat, Iudicem ad penam sanguinis processurum *Grass. p. 1. lib. 2. cap. 62. num. 32. Ricc. in Prax. for. eccles. p. 4. ref. 247. & in Collect. decis. 618. p. 3. vbi addit, quod hec protestatio reddit accusatorem immunem, etiam si accusator habeat animum protestationi contrarium: hoc tamen procedit in foro fori: non autem in foro conscientie & ideo tunc esset irregularis, licet occultus, quia ius non requirit protestationem mendacem, & fraudolentam, vt dicit Nau. in Man.*

cap. 27. num. 226. Grass. loco citato num. 41.

3 Obserua tamen, quod quando agitur ciuilitur ad astimationem iniuriam, non potest offensus postea agere criminaliter, vt *decisum refert Ricc. in Collect. de iur. 138. par. 1. vbi etiam dicit, quod cessat actio iniuriarum, si quis propria auctoritate vendicauerit iniuriam sibi illatam, etiam si fuerit primo prouocatus.*

4 Obserua 2. quod iniuria vni facta toti familiae, totique agnationi facta ceterur ita, vt cuilibet actio competat *Bart. & alij in hlex cornelia ff. de Injur. agere tamen ad priuatum suum commodum, vt sibi pena, vel quid aliud applicetur, competit tantum principali offenso, eique, qui habet offensum in sua potestate, vt Patri respectu filij, vel marito respectu vxoris* *Surd. dec. 89. num. 11. Ricc. in Collect. dec. 138. par. 1. & dec. 3777. par. 8.*

5 An vero illata iniuria vni de collegio, vel vniuersitate possit agere vniuersitas, vel collegium nomine proprio? Resp. affirmative, si contumelia, vel iniuria respiciat vniuersitatem *Guid. Pap. dec. 463. nu. 2.*

6 Obserua 3. quod iniuria fit tam voce, quam scriptis, tam agendo, seu accusando, quam excipiendo: utroque enim modo fama & existimatio proximi laeditur: & ideo qui crimen alteri opposuit, & illud non probauit, actione iniuriarum tenetur *Ricc. in Collect. decis. 3777. par. 8. vbi citat Surd. dec. 89. n. 2. Magon. dec. Flor. 251. n. 2. & 7.*

S. II.

§. II.

Qua poena puniantur inferentes
iniuriam.

7 **R**esp. quod secundum ius com-
mune arbitraria poena ple-
suntur *Guid. Pap. decis. 562. Clar.
in Pract. crim. §. Iniuria vers. sed
quero Graff. par. 2. lib. 3. cap. 4. n. 4.*
& ut plurimum in exilium mittun-
tur *Ricc. in Collect. decis. 1783. p. 5.*
vnde delictum occasione iniuria
perpetratum poena etiam extra-
ordinaria esse puniendum dicit
idem *Ricc. in Collect. decis. 1841
par. 5.* potest etiam iniuriam pas-
sas a Iudice petere ut iniuriam
condemnet, vel ad petendam
sibi veniam, vel ad estimatio-
nem iniurie *Gratian. dec. Rot.
March. 199. quem refert, & se-
quitur Ricc. in d. Collect. decis.
3777. par. 8.* tunc autem non at-
tenditur quantitas deducta ab ini-
uriato, sed iudex consideratis om-
nibus circumstantijs, & qualitati-
bus augebit, vel minuet quanti-
tem pro suo arbitrio *§. Poena au-
tem Instit. de Injur. Surd. d. decis.
89. nu. 9.* Vnde si quis calore ira-
cundia, vel prouocatus in alium
verba iniuriosa proferat, mitius
punitur, *Ricc. in Pract. for. eccles.
par. 1. ref. 583. & in d. Collect. decis.
3777. par. 8. Graff. par. 2. lib. 2. ca-
pit. 17. num. 28.* vbi etiam dicit,
8 quod si non apparet, quis coepe-
rit iniurias dicere, neuter de iniu-
9 ria tenetur: quemadmodum si in-
ter plures homicidium commit-
tatur vnico vulnere, & ignoretur,
quis occiderit, omnes sunt absol-

uendi *Peguen. dec. 63. quem refert
Ricc. in Collect. dec. 129. par. 1.*

10 **A**ddit *Magon. dec. Rot. Flor. 25.*
Ricc. in collect. dec. 138. par. 1. quod
veritas comitij excusat ab iniuria,
contrarium tamen videtur veri-
us: quiaque tangunt ignominiam
alicuius detegi prohibentur, *ita
Graff. d. par. 2. lib. 2. cap. 17. nu. 23.
& 24.* & hanc communem dicit
*Clar. ind. §. Iniuria vers. ite qua-
ro in fin.*

11 **O**bserua tamen, quod licet Cle-
rici laicos iniuriantes debeant eis
competenter satisfacere, non ta-
men decet, quod clerici sequant
genua, vel aliud faciant, quod ten-
dat in opprobrium clerici *c. quan-
do 86. dist. Graff. d. par. 2. lib. 2. cap.
17. num. 38.*

§. III.

*An Iudex possit cognoscere de
iniuria sibi illata.*

12 **R**esp. quod Principes, & alij no-
recognoscentes superiorem
possunt de iure, & absoluta pote-
state cognoscere de tali iniuria,
sive fuerit manifesta, sive occulta
*l. 1. C. si quis Imperat. o. Guisfa-
rius & ibi glos. 23. q. 4.* licet de
honestate deberent potius causam
delegare, *ut ex c. 1. de maled. ob-
seruat Graff. decis. cas. conse. par. 2.
lib. 3. cap. 15.* inferiores vero non
possunt de iniuria sibi facta cogno-
scere, nisi sit notoria, & illata ra-
tione officij *cap. Romana de Pen-
in 6.* quia cum in notorijs non requi-
ratur causa cognitio *c. de manife-
sta d. q. 2. cum sit Romana de Ap-
pel. non possunt dici iudices in-*

O O O cau-

causa propria, sed potius iuris
exequentores *Gayl. lib. 1. obser. 39.*
Triulsan. dec. 10. num. 34. quos re-
feret Ricc. in Collect. decis. 138. par. 1
nec possent in tali casu vt suspe-
cti recusari *Graff. loco cit. d. cap. 4.*
num. 4. quod procedit, quando
pœna pro tali delicto esset à iure
expressa, secus si esset arbitraria
Graff. vbi supra, & alij Doctores
relati in Syntag. opin. sommun. tit.
de Injur. cap. 1. vers. iniuria quan-
do est notoria.

Hinc infert *Ferr. qq. mor. par. 1*
q. 87. num. 4. quod potest Iudex
ecclesiasticus punire laicos, qui
eoram ipso aliquam irreuerentiã
committunt: & tunc punire de-
bet in continenti sine alia accu-
satione, & iuris ordine præter-
misso, *vt dicit Ricc. loco cit. quem-*
admodum Iudex sine processu, &
causę cognitione procedere po-
test contra filios obsequia paren-
tibus nõ præstantes l. nequicquã
d. de plano, vbi Bart. ff. de offic. Pro-
conf. ita etiam potest Prælati pun-
ire suum subditum pro propria
iniuria, modo id faciat extra iu-
dicium animo corrigendi iuxta
glos. in cap. & qui emendat. dist. 45.
Graff. d. par. 2. lib. 3. cap. 4. nu. 5.

Obserua tamen, quod Iudex
pro iniuria occulta sibi illata po-
test capere delinquentem, & in-
custodiam ponere Principi, seu
Superiori reseruando cognitio-
nem, *vt dicit Graff. loco cit. n. 2.*

Si verò iniuria, quæ infertur in
personam Iudicis redundaret in
Deum, & in ecclesiam, tunc Iudex
potest, & debet iniuriam illam
vindicare siue sit manifesta, siue

sit occulta *iuxta glo. in cap. si quis*
erga ver. priuatur 2. q. 7. S. T. b. 2. 2.
q. 108. art. 1. ad 4. quemadmodum
Iudex punire potest iniuriam,
quæ temp. respicit l. 1. C. de off.
eius qui vic. &c. quamuis reculari
possit vt suspectus, cum secunda-
riò personam eius respiciat Graff.
vbi supra num. 6.

13. Querens, quæ pœna plectendus
sit qui alapa percussit Potestatem?
Resp. quod pœna capitis punitur,
vt deci sua refert Ricc. in Collect.
decis. 1783. par. 5. vbi tamen sub-
dit, quod alapam Iudici non pro-
tribunali, sed inferiori loco infe-
rens, non est damnandus pœna
mortis: si verò Potestati, seu alijs
officialibus resistentiam faciat, ar-
bitraria pœna punitur, *idem Ric.*
in Collect. dec. 559. par. 3. inferens
verò alapam famulo Curie pœna
exilij multatur *Grammat. dec. 14.*
Ricc. in Collect. dec. 1514. par. 5.

SYM MARI V M.

1. Auctor libelli famosi ab utroque
Iudice ecclesiastico videlicet, &
seculari punitur.
2. Quæ sit pœna huius criminis de iu-
re ciuili, & quæ de iure canonico.
3. Conficiens libellum famosum contra sta-
tutum ordinis Predicatorum, vel Mi-
norum excommunicatione incurrit.
4. Quid si conficiat simile libellum con-
tra alias Religiones, quibus com-
municata sunt priuilegia Pra-
dicatorum, & Minorum.
5. Et quid si conficeret libellum hu-
iusmodi contra particularem
Religiosum.
6. Referuntur casus in quibus su-
pradictæ pœne non habent locum.